

„העקדה“ של ש. ש. לום

מאת שרגא אבנרי

עם ולאיתור השלהבת. הרי הנגרות הנפשית המחמדת עמוסת המטען ההווי תי, בעקב היותה נתונה ב.מחסום שבטי" המשורר, היא פורצת אל מח" תרות הצורה, המצמצמת את תנועות הגירויים. הצורה הקפדנית והחמורה על ריבוי ההסתעפויות של מקצב וחבי ניה וחרו.

ואתו ויסוד החוסם. הוא היסוד היר הרוחני שיעקרו בהתאפקות ובכיר כוש ההתנחלות הדינונית. מקורו וטיבו, ביופי המוסרי, השופע אהבה

„אש ההתגלות המחכה מקבר לנפצי היותי על פסגת ההר ומחכה פי אצנה לרגלה שטוף צד

סאכלתך בלפי והאין ביד“

(„אל האורב“)

„מאז נפקחה עיני לעדה

מאז עמד על רגלי הילד

אני מוליך יום יום לעקדה

את גופי ונפשי בחלד

(„משירי העקדה“)

וסלחנות: „אלוהי, שירתך שנחת בי אינה יודעת לקלל (בין תכלת ללבן). בלעדי היסוד הזה היחה שירתו של שלום מסתאבת באקורדים רמים של פובליציסטיקה ומפקיעה עצמה מאופ" יה הלידי המובהק. היסוד הרוחני הזה עמד לו במידה רבה לפייס את סכנת הקטבים האני — העולם.

ב. הקוטביות של האני והעולם, ימיה כימי שירתו של שלום ומקודם לה, במאורע המרלי התב"כי שב-עקדת יצ" חק", התנזר על עצמו אחר כך ב-עקדת האנושיות" (און בן פלא"). לקוטביות זו משמעות חמורה יותר מכל הגזרה „טראגיות", הגם שגיתוגה לה התגלמות בביטויים ורמזים שקור פים למדי, פה ושם ב-שירתו האקסטר אליית", כגון: „אנחנו בונים את ירו" שלים כעולים לגדום" וכד', בשירת ה-אני" היא מתגלה במוטיב העקדה, החורר בכל שירתו למן ראשיתה בשי" רים: „אל האורב", „להב רד", „בלב עולם", „אני כבים בעד", „פנים אל החיה" ושידי התנזר. הופעתו של מר טיב העקדה ב-פנים אל פנים", וכנר שא בפני עצמו בספר „בין תכלת לל" בן", נושאת אתה אותה אורת ססליר האור של שיריו הראשונים. וככן, האש, הסכין, הצפורן, המאכלת, העין, השן, החרב וכד', שיש להם תכונות ותארים, כגון: „למש", „אבח", „...וזהר", „לפיד", „אורב", מהם אין מנוס גם במציאות הארצית, אף נושא העקדה בספר חורר ומאשר השערות על תור" עה קוטביות חריפה מאוד בשיכבה הע" לימה, שבשירת המסתורין העמוקה ביר תר של „שער החמשים", לאור ההשק" פה „ההזדהותית" החופפת על היצירה הזאת. להשערות כאלה יש יסוד באופ" יים המיוחד של סמלים ראשונים, החור זרים שוב ומופיעים שם, שירי „בין תכלת ללבן" ו-שירי העקדה" בפרט נוסכים אור מכהיר גם על החלק הח" שוב העמקני ביותר בשירת האני הנ"ל. ומשום כך יש לראותם כריקאצילי טאציה לאמת שטרם גובשה כהלכה,

כל העלול להיראות תמוה בחישה קוטב העקדה, שהוא קונפורנטאציה של המשורר עם הכליון, לאור העיון המר" כוז החופף, שבהזדהות אני-אתה ואני עולם, ב-פנים אל פנים", ואשר גובשה אוב בשירים האחרונים כגון „שעה מאידה", „מכלול" (בין תכלת ללבן), ימצא לו סימוכין ביצירת הער" לים בהוקיות האמביוואלנטית השלטה כלפי האובייקט הפאוסטי לגיתה ובתנ" יון של גיאורגה. שירה שרעיון ההוד" הות שלה נימון אף הוא מן הקטבים של האני והחיים, האני והעולם, האני וה- אלוהים; קטבים הם בציר מאחד שע" ליו סובבת השקפת עולם גדולה. בע" קב המתיחת המחמדת שבמשורר הער" מד בפני תהליך החדירות ההדריות של האני והעולם, מתחולל משבר הקוב" פליקטים ברובד הריגושים העמוס לכאב, אויבו של המשורר דון הוא ער" למה הטרומי-הזדהותי של תודעת הע" קדה, ביופי המכאיב הדימוני, ה-אורב" בנגוהותיו-סמליו, בבוהק הצפורן הנח" קעת „בלבבו האובד", בוצנוץ המא" כלת „המושטת ללבו" ובלטישת עיני המוות", וצד, וכד', ושירה שלום עשירה מאד ברמזים ובמוטיבים של מוות, כליק, התפוררות, התאינות ואימה בפני „אש ההתגלות המחכה מכ" בר לנפצו היחור" הוא: „המראה השור" רף את לבו", בסמלים של „שירי העי" קדה" האחרונים, ואלה מפוייסים יו" תר, מתגלה התופעה של כפילות, האיל הדינוניו מכפר על העולם, האש היא יסוד ההרס והאחרות. המאכלת המפר" דת „הגזרת גזרים בחלד", כערך סמ" לי טרומי-הזדהותי, ממלאה שליחות (סוף מעבר לעמוד)

שתי המובאות האלה של מוטיבי עק" דה מובהקים משירים שונים של שלום, שמרחק 30 שנה מפריד ביניהן, יש להן הסיבות קומנסארית לכמה אנפין בד" יוקנו הרוחני של עולם המשורר, הן מרמזות בבהירות התכת למדי על עולם נפשי שבילדות, אשר נפגע עד היסוד — על ידי „מאורע" הנ"כי, בעל סמליות מיתולוגית זועפת, ששמו „עקדה", ו"מאורע" כזה עם שהוא אנב" ייקט להשערות ולניחושים בלבד מתוך ההלך הרוחני הקוטבי בשירה זו בכ" ללה, גם משתקף באמצעים הסמליים (והם בעלי חיות ויואלית עשירה), המ" טפחים פילחנות העקדה, ואסגם כל חתירותיה העמוקות של שירה זו, הר" צופות כיסופים עמומים ביותר, לאיר זה שהוא אני, „זהה" עם העולם, מכור נות אל עולם הילדות מלפני „מאורע" העקדה. לפיכך רואה אני ב-שירי העי" קדה" ובכמה שירים אחרים בספר „בין תכלת ללבן", תרומה חשובה להארת שכבות יסוד בשירת שלום שתודעת העקדה שלטת בה, והן שכבות עלי" מות אשר טרם זכו להבהרתן, יש בלא ספק מידה של נמנעות בתופעת חול" שתה של הבקורת בכלל מבוא ומתה" ייחד עם המחשקים בחומר הפיוטי הע" שיר של האני בשירת ש. שלום; מי מד כזה מחזיק, אגב, מאמרו המקיף של ב. קורצווייל „הצלילה לתהומות האני" (מאוננים, חוב' ב' כרך א').

הגישה הכללית ברובה אינה הפשית מסייגים מרתיעים מול תחושת התהר מיות שבמיטב השירה ונאחזת משום כך בצף על פני שטחה.

גיב שירתו של שלום המהותך במרר" כו, החד-פעמי בשירתנו, הוא היסוד החוק הבונה את יציבותה הדינאמית של אישיות המשורר, עולמות ורשויות מסוערים מסעירים הפורצים לתחומי של האני, נכבשים בחישובי ביטוי רצוף ומפולם, שאגחו וגחמו של היקום כאילו קמים פה לדממה תמהונית, גם בהכרת הרבודה של אסתטיקה מן הסוג המיוחד שבשירת שלום נחשפת לעיינו הקונפורנטאציה של האני עם עולם דימוני מיירא, המשתער בהמון סמלי מוות ועקדה יזסי מחריר — שאני זע עד היסוד מחרדה שבהוד" — „להב, להב רד / כולי מזבח" —

היקום משא על כתפי מכות אש" — זככן לסנינו שככה פיוסית אוטנטית מאד להארת כמה אבני יסוד במפעל השירי הזה, מסתבר כי האמור הוא במשורר שרבדי ריגושינו הועמסו יטר דות ויזואליים יוקדים, מסעירים זמע" שירים, משורר שנפשו פרוצה ועמוסה מראות ודמויות, ראינו יכול לעצור מלהיפגע מאסתטיות דימונית זועפת ואלוהית אכזרית מחלזלת של ההווה היקומית העשירה:

„עצמת היקום / על ראשי מכה, ושלל המראות / מדקרות התרב הגיג אנוש / באזני זעקה" (עקדה)

הווה יקומית אכזרית של עולם-עק" דה, בה נישא האני החשוף ל-מדקרות" מראותיה-מראותיה, היא יותר ממר" טיב בשירה, היא מהווה נקודת מוקד גודלית, הקובעת לגבי הלכי נפש, מח" שבה, ייחודים ומוטיבים ביצירה הסיר" סיה, הרי מכאן השירה בתגורתה האס" הטית הפרוימיטיבית ביותר מקיימת כורה המאבק להפיג מתיחות איומה ולהשתחרר מעקת אותו „שלל המראות" של האלים הנועמים, ומאז החל לתת טבע-שיר הוא נתחולל והלך בסימן מאבקו של האני המתקומם לכבוש את אי-הסנוחה, ללהום בעולם שיון-מפרד ולהאבק על עולם אוהב-מאחד, והיה לו השיר לאני שלו נצחון יד-ארגיעה על הזורה שבו ועל האפלה שבה נצחון שסופו ויתור וכניעה ופיוס הכרה בהזדהות, באינטגראל של קטבים „אני עולם", שירתו אין כמזחה נכספת לשלווה לשלמות, ל-חיקון": בצמצום ביטויה ובריכוזו גיבה היא מחשקת עצ" מה ומצירה את מפולשי סערחה, לש" טח מקצת מן התהומיות שבה ולהקל מפרשיה מן העומט, וביטויו אין כמר" תו מהאפק וכובש עצמו מלזעוק זעקה גדולה מפרקת ומשחררת: „אני סקיץ מחלום מועקות / כל חיי הייתי מוסר / אילו ניתן לי לפרוץ בשאנה: אבוי / כל התמרדות שארית הכוחות אאמץ / כלפי המחסום שבפני" (בין תכלת לל" שירתנו יודעת מעט משוררים שהעולם חרש בנפשם במידה כה גדושה כה מייראה — דימונית, אחד מהם הוא אצ"ג שנתן ביטוי אכזרי לקולה המ" רד של בעירתו הלווחכת בשטף האכט פריסיוניסטי, המשחרר את זעקת-היחיד המתמלאת מועקת העולם, שונה ואף קשה דרכו של משורר המאמץ שארית כוחותיו לבלימת האש ולאיתור הקר"

היקום משא על כתפי מכות אש" — זככן לסנינו שככה פיוסית אוטנטית מאד להארת כמה אבני יסוד במפעל השירי הזה, מסתבר כי האמור הוא במשורר שרבדי ריגושינו הועמסו יטר דות ויזואליים יוקדים, מסעירים זמע" שירים, משורר שנפשו פרוצה ועמוסה מראות ודמויות, ראינו יכול לעצור מלהיפגע מאסתטיות דימונית זועפת ואלוהית אכזרית מחלזלת של ההווה היקומית העשירה:

„עצמת היקום / על ראשי מכה, ושלל המראות / מדקרות התרב הגיג אנוש / באזני זעקה" (עקדה)

הווה יקומית אכזרית של עולם-עק" דה, בה נישא האני החשוף ל-מדקרות" מראותיה-מראותיה, היא יותר ממר" טיב בשירה, היא מהווה נקודת מוקד גודלית, הקובעת לגבי הלכי נפש, מח" שבה, ייחודים ומוטיבים ביצירה הסיר" סיה, הרי מכאן השירה בתגורתה האס" הטית הפרוימיטיבית ביותר מקיימת כורה המאבק להפיג מתיחות איומה ולהשתחרר מעקת אותו „שלל המראות" של האלים הנועמים, ומאז החל לתת טבע-שיר הוא נתחולל והלך בסימן מאבקו של האני המתקומם לכבוש את אי-הסנוחה, ללהום בעולם שיון-מפרד ולהאבק על עולם אוהב-מאחד, והיה לו השיר לאני שלו נצחון יד-ארגיעה על הזורה שבו ועל האפלה שבה נצחון שסופו ויתור וכניעה ופיוס הכרה בהזדהות, באינטגראל של קטבים „אני עולם", שירתו אין כמזחה נכספת לשלווה לשלמות, ל-חיקון": בצמצום ביטויה ובריכוזו גיבה היא מחשקת עצ" מה ומצירה את מפולשי סערחה, לש" טח מקצת מן התהומיות שבה ולהקל מפרשיה מן העומט, וביטויו אין כמר" תו מהאפק וכובש עצמו מלזעוק זעקה גדולה מפרקת ומשחררת: „אני סקיץ מחלום מועקות / כל חיי הייתי מוסר / אילו ניתן לי לפרוץ בשאנה: אבוי / כל התמרדות שארית הכוחות אאמץ / כלפי המחסום שבפני" (בין תכלת לל" שירתנו יודעת מעט משוררים שהעולם חרש בנפשם במידה כה גדושה כה מייראה — דימונית, אחד מהם הוא אצ"ג שנתן ביטוי אכזרי לקולה המ" רד של בעירתו הלווחכת בשטף האכט פריסיוניסטי, המשחרר את זעקת-היחיד המתמלאת מועקת העולם, שונה ואף קשה דרכו של משורר המאמץ שארית כוחותיו לבלימת האש ולאיתור הקר"

היקום משא על כתפי מכות אש" — זככן לסנינו שככה פיוסית אוטנטית מאד להארת כמה אבני יסוד במפעל השירי הזה, מסתבר כי האמור הוא במשורר שרבדי ריגושינו הועמסו יטר דות ויזואליים יוקדים, מסעירים זמע" שירים, משורר שנפשו פרוצה ועמוסה מראות ודמויות, ראינו יכול לעצור מלהיפגע מאסתטיות דימונית זועפת ואלוהית אכזרית מחלזלת של ההווה היקומית העשירה:

„עצמת היקום / על ראשי מכה, ושלל המראות / מדקרות התרב הגיג אנוש / באזני זעקה" (עקדה)

הווה יקומית אכזרית של עולם-עק" דה, בה נישא האני החשוף ל-מדקרות" מראותיה-מראותיה, היא יותר ממר" טיב בשירה, היא מהווה נקודת מוקד גודלית, הקובעת לגבי הלכי נפש, מח" שבה, ייחודים ומוטיבים ביצירה הסיר" סיה, הרי מכאן השירה בתגורתה האס" הטית הפרוימיטיבית ביותר מקיימת כורה המאבק להפיג מתיחות איומה ולהשתחרר מעקת אותו „שלל המראות" של האלים הנועמים, ומאז החל לתת טבע-שיר הוא נתחולל והלך בסימן מאבקו של האני המתקומם לכבוש את אי-הסנוחה, ללהום בעולם שיון-מפרד ולהאבק על עולם אוהב-מאחד, והיה לו השיר לאני שלו נצחון יד-ארגיעה על הזורה שבו ועל האפלה שבה נצחון שסופו ויתור וכניעה ופיוס הכרה בהזדהות, באינטגראל של קטבים „אני עולם", שירתו אין כמזחה נכספת לשלווה לשלמות, ל-חיקון": בצמצום ביטויה ובריכוזו גיבה היא מחשקת עצ" מה ומצירה את מפולשי סערחה, לש" טח מקצת מן התהומיות שבה ולהקל מפרשיה מן העומט, וביטויו אין כמר" תו מהאפק וכובש עצמו מלזעוק זעקה גדולה מפרקת ומשחררת: „אני סקיץ מחלום מועקות / כל חיי הייתי מוסר / אילו ניתן לי לפרוץ בשאנה: אבוי / כל התמרדות שארית הכוחות אאמץ / כלפי המחסום שבפני" (בין תכלת לל" שירתנו יודעת מעט משוררים שהעולם חרש בנפשם במידה כה גדושה כה מייראה — דימונית, אחד מהם הוא אצ"ג שנתן ביטוי אכזרי לקולה המ" רד של בעירתו הלווחכת בשטף האכט פריסיוניסטי, המשחרר את זעקת-היחיד המתמלאת מועקת העולם, שונה ואף קשה דרכו של משורר המאמץ שארית כוחותיו לבלימת האש ולאיתור הקר"

היקום משא על כתפי מכות אש" — זככן לסנינו שככה פיוסית אוטנטית מאד להארת כמה אבני יסוד במפעל השירי הזה, מסתבר כי האמור הוא במשורר שרבדי ריגושינו הועמסו יטר דות ויזואליים יוקדים, מסעירים זמע" שירים, משורר שנפשו פרוצה ועמוסה מראות ודמויות, ראינו יכול לעצור מלהיפגע מאסתטיות דימונית זועפת ואלוהית אכזרית מחלזלת של ההווה היקומית העשירה:

„עצמת היקום / על ראשי מכה, ושלל המראות / מדקרות התרב הגיג אנוש / באזני זעקה" (עקדה)

(* להופעת ספר השירים „בין חכ" לת ללבן" מאת ש. שלום, הוצאת מוסד ביאליק עמ' 113.

* F. Gundolf George 1921 S. 162—164.

העקדה" בשירת ש. שלום

(סוף מעם' 5)

האירועי אשר בשני מחזורי השירים ואל זהות ההלכים מה ושם השלפתו של יצחק, או המשורר, עם הגורל האכזרי להיעקד על המזבח ודרך היצול, על כל הכרוך בו, נחשפים בביטוי נורא-הודמויות מה ושם, גאולת העולם דורשת קרבן דמים — מעין עקי דה נוספת — ההופך משום מה לחזרה על "הזעזוע" הראשון של העקדה על מסקנותיו האפלטוניסיות בשביל הס' שורר.

„אולם פי בוערת
מכות השאיה
עיני לא נסגרת
אל מה שהיה...“

(המלאך)

„תהום באשר אמן / שמע ישראל“ — זועק המלאך, שראה מה סיבת של הגאולה הזאת ומגולל את הקרע הנורא שבסבל הנאולה, היאום הלך-הנפש והאירוע בשתי-הסיטואציות הרחוקות (ולא כאן המקום להרחיב במרשה הרא"ש שונה) בולט במידה שאסור לנו, אם רוצים אנו להשאר נאמנים לאבנייקי-טיביות, לפרש כלל את שירי העקדה החדשים בלא לחשפת מול הרמזור המ"אות של „נתיבות לנשמת האדם“, המקפלים בתוכם את היסוד התודעתי העמוק של העקדה, כן רואים אנו, כי דרך המיפנה בשירתו של שלום עקובה מדם המאבק על השלטה בין הקוטביים, בריקונסטרוקציה של האני מחורבנו, מה שמעמיד אותנו על כל הרצינות החמורה שברציון אני-עולם בו מושגת, כביכול, השלמה על ידי כך שנשמת המשורר מתאחדת עם נשמת העולם, ואולם קוטב העקדה מוסיף ללוות את המשורר בזעזוע של מות-הריע, שהוקר רב על עקדת גאולת העולם והוא מניע על סף יאוש איום, כמובע בהמשכו של אותו השיר וכתוצאה ישירה מן הזעזוע:

„אני יודע פי תבל חלום
פי גם אני אגר מחר לטרף
אולם אני רוצה להג תיום“.

(„נתיבות לנשמת האדם“)

ד. לסיכום דברי רואה אני צורך להטעים את השיבותם המיוחדת של „מאורע“ העקדה ושל הקוטביות בשיר רה להצרת האמת שביסוד הזהות. מתוך הבנת קוטביות זו שבושקפת ער למ מתבהר המיפנה בדרך מן תור דעת האין (השולטת בעולמ-העקדה של הרובד השירי הראשון). לקראת פולחן היש, ההצלה ב„תקוות השגי“ של היש והאלהת האני ותאמת („היאדם“) שהם אחדים בזות היקומי הגדול:

„אומר בשבתים למכלול
בתפארת!

אתבונן במסקלא הנהות המוקרת
של בורא ונברא, לתבה ונחלת,
של אין-סוף וקרסיו, אדם
ומלא חלד,
מנבכים נזעכים איך נדלק חוט-
שני

באלפי רבבה מתנחדים ב„אני“.
(„מכלול“)

גם ניגודי תאני ועם ומולדת — ש. שלום אינו מוציא את העם והמולדת מתחום עולמ-העקדה שלו („ועם ומולדת האין הם בקשר“? „שער החמשים“) — הם יסודות קוטביים החוסים את הר הנת כפתרון:

„אני דם, אני עם, קרפע ומולדת“
(„מכלול“)

„מאורע“ העקדה והקוטביות נודעת להם חשיבות גם להבנת דרכה של שיר רת האני העמוקה והאסופה מסתורין, שהיא מעין צלילה אינסואיטיבית אל תוך תחושות הנהות שבילדות הטרומי-עקדתית, וממילא מוליכה דרכה אל אחדות האני באנושות הקדומה ביותר. סמלי העקדה במובנם הרחב יותר, וא"ני מתכוון לכל הנורא-הוד שבאסת-טיות הויזואלית רבת-החזר המצויה בהם, הם ארציים וממשיים ומגלמים את המציאות המודרנית, את האין ואת סבל הפירוד ואת היסורים שבהתפלגות הנמש; מכאן נובעת כל הקיצוניות שב דרכו של שלום אל המסתורין ואל פי תוס תאני שבהווית קדומה, שהיא יאדם וישר.

גאולת העולם, המשורר מגלה זהותו באיל הנשחת, אבל הוא גם יצחק הבן, המקבל עליו את גורל העקדה ונאלץ בהשראת שליחו של העולם העליון (ומה רמו לדרכנו של המשורר למיפנ-נה ההכרתי החל בהלכו הקוטבי). בשירים אלה מסתמנת כבר דרך היחל-צותו והצלתו של המשורר מן ההתפר-דות והאיון מסוגם של מוטיבי העק-דה הראשונים: „מאבלתך בלבי והאין ביד“, „שירי העקדה“ מהווים תורה מבהירה יותר על המיפנה במאבק המ-שורר שדוגמתו ראינו ב„פנים אל פנים“, היסוד הרגשי האסתטי, הנר-תן מה לסכסוך ולקרע בנפש, מתגלגל במשמעות הדשה ומוסיע היסוד המ-פויס, אף שהוא אחד מקווי דחוז המ-שורר: כניעה למוות והשלמה לשם הזהות העליונה, הפתרון הוא כמובן ביצחק, בו נתגלטה גאולת העולם, בנ-כונות שלו להיזבח; והננו שומעים כאן מעין נימה של ויתור המשורר על חייו, והוא הובח אותם למען איזה אחדות ותשלמה עליונות — ועיון המלווה, אגב, את המשורר בהליכתו משירת היחיד אל שירת העם („קולות בלילה“).

הנאומים ב„שירי העקדה“ מתרומ-מים לספירה המטאפיזית. „נאום המא-כלת“ הוא הגילוי הבולט ביותר לת-פיסה כזאת והוא מצוי מעבר להוויה הסיטואציונית התחומה במציאות הת-נ"כית; האינסופיות שבריומוני באה למלוא עוצמתה בביטוי:

„יסוד ביסוד ובדל בדל
וזמן בזמן וחלל בחלל
מטר גלגלים וטל מזלות
קרתי פתים ושלגי ערפלות“.

מי שיחקור במרשה מופלאה זו של הרחבת תחומים מעבר למקום ולזמן, אם ירצה גם להסיק מסקנותיו לגבי אוסיו הויזואלי היוקד בגונוי תאור של הסימבוליום הפיוטי המיוחד במינו של שלום לא נמנע ממנו, כי יגיע לגילוי מקורם בתלמודו הקבלי של הנער שלום, הרווי מסתורין והאסוף ספר-רות-יאור ונגללים, אולם אין ספק שגם האגדה החסידית תרמה חלקה להשק-פה זו על גאולת העולם, המרומזת בנושא העקדה ושאיראפטר לה בלא כפרת דמים.

ג. הקונטרסונטציה עם עולם הכליון כתופעה רחנית, שמקורה באסתטיקה דימונית אינדיווידואלית מאד, מן הסוג „אש התגלות המחכה מכבר לנמצוי היותי“ ודומיו ואשר ביטויה ההולם גי-תן בסימבוליקה התנ"כית של העקדה „על פסגת ההר“, דרכה רצופה גם בת-סיסת האין המודרנית, מאכלתך בלבי והאין ביד“, לפנינו שם כל היסודות המחרימים את תודעת משבר העקדה ואת ההכרה במסורדים ומפולגים של „אני“ הנרצח על ידי „אתה“, הכרה הנר-שאת נקודות התלקחות מרכזיות לשיר רתו של שלום ב„שער החמשים“ וב-שירים כגון: „בצל האין“, „פרידה רא-שונה“, „עקדה“.

„אדם אנוס מיטב אונו לזבח
בזבח זה עוד לא פתה מלאך“
(„שער החמשים“)

או:
„וכל ימי חלדי דומעות עיני
לרצח

בתחם אנוש תחומים: אני, אתה
והוא“
(שם)

יצירה זו, והיא החשובה ביותר של שלום, מתחוללת בסימן מאבק מסריע על אחדות האני בהתמנות עם הקוט-מי, שאת ביר המיפנה שלו אפשר לר-אות במחזור השירים „נתיבות לנשמת האדם“, העסוף הווית מסתורין איומת-הוד-מוות, תוך כדי שאיפה לזהות של האני והעולם. אולם רעיון ההזדהות נושא אף הוא אופי של קוטביות. הלי-כתו של המשורר — על כל גלגולי המסתורין השונים והרבים שבדרך זו — אל תחושות האחדות שבילדות הטרומי-עקדתית היא מעין „חליבה חזרה“, לא-תר שהוא מועשר נדודים, נסיון — סבל ותודעת העקדה האיומה של עולם המ-רודים, עיון רציני ב„שירי העקדה“ מושך תפוסת לבנו אל דמיון ארפע